

VERKENNEND GEOHYDROLOGISCH ONDERZOEK WATERPLAS KOLHORN

Voormalig Zuiderzeedorp wil water terug

De gemeente Niedorp wil meer mogelijkheden voor recreatieve watersport in de Kop van Noord-Holland. Daartoe heeft ze laten onderzoeken of in de nabijheid van Kolhorn een watersportcentrum met een waterplas kan worden gerealiseerd. Witteveen+Bos bracht in het verkennend haalbaarheidsonderzoek de (geo)hydrologische effecten in beeld van de verschillende ruimtelijke inrichtingsvarianten. De omwonenden verwachten dat de plas voor wateroverlast in de omgeving gaat zorgen. Uit het onderzoek blijkt echter dat niet wateroverlast, maar de waterkwaliteit van de plas een punt van zorg zal zijn.

Het voormalige Zuiderzeedorp Kolhorn ligt aan de voet van de Westfriese Omringdijk. Deze zeedijk bood vanaf 1333 bescherming tegen de Zuiderzee. Na de aanleg van het Noord-Hollandkanaal in 1817 verloor Kolhorn zijn handelsstatus. De visvangst ging verloren bij het droogleggen van de Waard- en Groetpolder in 1844. Hierbij verloor tevens de zeedijk zijn functie. Na 1900 leefde Kolhorn weer op wegens de visvangst in de Wieringermeer. Maar toen de Wieringermeer in 1930 werd drooggelegd, was Kolhorn definitief Zuiderzeedorp af.

Door de aanwezigheid van de dijken en de haven wordt men in Kolhorn nog altijd herinnerd aan de band die het dorp met het water heeft gehad. Het Gewest Kop van Noord-Holland wilde laten onderzoeken of het voormalige Zuiderzeedorp haar water terug kan krijgen.

Door bij Kolhorn een plas aan te leggen van zo'n 4,5 bij 1,5 km kan onder meer de berging in de boezems vergroot worden. De Werkgroep Leefbaar Kolhorn en het projectteam (waarin de gemeente, de provincie en het hoogheemraadschap zijn vertegenwoordigd) hebben de randvoorwaarden voor een invulling van de plas opgesteld. Vanuit de streek zijn suggesties gedaan voor de ruimtelijke inrichting. Deze komen wat de waterhuishouding betreft neer op het geheel of gedeeltelijk onder water zetten van één of twee polders.

Haalbaarheid

Berekeningen laten zien dat de dikke, ondoorlatende deklaag ervoor zorgt dat het hoge peil in de aan te leggen plas nauwelijks invloed heeft op de freatische grondwater-

stand in de omgeving. Het risico van wateroverlast bij bebouwing direct langs de plas is daarom gering. De veiligheid van de aanwezige boezemkade en Westfriese Omringdijk zal gewaarborgd blijven bij de opgezette peilen.

De kwantitatieve hydrologische effecten van de zes plasvarianten blijken dus weinig onderscheidend zijn. Wel duiken op grond van de waterkwaliteit in de plas knelpunten op. Dat aspect is bij de aanleg van plassen regelmatig over het hoofd gezien. Aangezien de aan te leggen plas een recreatieve functie zal hebben, is met name de waterkwaliteit van belang. Vanuit kwalitatief oogpunt heeft daarom een plasvariant in de Groetpolder

De omgeving van Kolhorn. De aan te leggen plas in de Groetpolder is gearceerd.

der de voorkeur, omdat deze plas kan worden gekoppeld aan één van beide boezemsystemen (VRNK- of Amstelmeerboezem). Hierbij heeft de VRNK-boezem de voorkeur, omdat deze in de toekomst een hogere ecologische functie krijgt, zodat ook de natuurontwikkeling in en rondom de plas kan worden gestimuleerd. Met de koppeling aan de boezem wordt het mogelijk een goede doorstroming van de plas te realiseren, zodat stilstaand water (ofwel dode zones) voorkomen wordt. De koppeling met de boezem is niet noodzakelijk vanuit waterkwantiteitsoogpunt (berging).

Waarborgen voor goede waterkwaliteit

Een plas in de Groetpolder biedt mogelijkheden om bij de inrichting zowel waterrecreatie als natuurontwikkeling een goede kans te geven. Omdat de waterkwaliteit van de plas hierbij van groot belang is, zijn de volgende maatregelen voorgesteld:

- Afdekken van de bodem van de plas met zand, om nalevering van voedingsstoffen uit de bodem te voorkomen.
- Inlaat van voedselarm water zoveel mogelijk voorkomen.
- Goed laten doorstromen van de plas door windwerking of een pompinstallatie.
- Een aantal diepe putten graven in de plas, waarin algen en zwevende stoffen kunnen bezinken.
- Het filteren van algen en zwevende stof door de groei van watervlooiën te stimuleren.
- Beheren van de visstand en aanleggen van rietmoerassen en waterplanten.
- De vaarrecreatie zoveel mogelijk centren rondom Kolhorn.

Aangezien 's zomers en 's winters andere eisen worden gesteld aan het bergend vermogen van de plas, is een systeem denkbaar met een wisselende koppeling van de plas aan de boezemsystemen. ☞

Leo van Wee en Amber Kreleger
(Witteveen+Bos)